

SLOVENSKI NAROD

Iznaja vsak dan popoldna, izvenredne nedelje in praznika. — Inserati do 30 petik & Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50, od 100 do 300 vrst & Din 3.—, večji inserati petik vrsta Din 4.—. Popust po dogovoru, inseratni davek posebej. — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za tuzemstvo Din 25.—. Rokopis se ne vračaja.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knašjeva ulica št. 5
Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 8 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE: celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65, podružnica uprave: Kocenova ulica 2, telefon št. 190 — JESENICE, Ob kolodvoru 101. Račun pri poštne čekovnem zavodu v Ljubljani št. 10.351

ZA JUGOSLOVENSKO EDINSTVO

Ljubljanski občinski svet proti separatističnim rovarjenjem — Manifestacija za kralja in nedeljivo Jugoslavijo — Adresa Slovencev Nj. Vel. kralju

Včerajšnja seja občinskega sveta predstavlja veliko manifestacijo zastopnikov prebivalstva Ljubljane za kralja in edinstvo Jugoslavije. Takoj po otvoritvi seje

župan dr. Dinko Puc

omenil znane punkcije dr. Korošca ter poudarjal med drugim:

V punkcijah dr. Korošca se nas primerja z narodnimi manjšinami v Italiji, Avstriji, Madžarski. Ta občutek je sramota, ki nas žge tem bolj, ker ga je izrekel Slovenec, ki je sodeloval pri skoro vseh državnopravnih aktih. Mi se čutimo svobodne, češar ne čutijo ne primorski, ne koroški, ne drugi po svetu raztreseni Slovenci. Mi smo dosegli v svojem jeziku vse, češar v Avstriji niti sanjati nismo upali. Naš jezik je državni jezik, kar prej nikdar ni bil in kar v nobeni drugi državi ne bi mogel biti.

Ce bi se izpolnilo to, kar predvideva dr. Korošec, bi v najboljšem primeru bila neizogibna posledica gospodarska propast Slovencev. Na temnem ozemlju Slovenije ni mogoče samostojno gospodarstvo. Mi ne želimo samo od kmetijstva, ampak v isti meri od obrti, trgovine in industrije. Te panoge bi postale tihi hip mrtve, ko bi bila proglašena samostojna Slovenija. In kam z našo inteligenco in delavstvom? Ze danes se nam nabira inteligenci in delavski proletarijat in 50.000 Slovencev je raztresenih po drugih banovinah naše države. Ce se nam vrnejo, kam z njimi?

In koliko časa bi eksistirala samostojna Slovenija? Kdo bi jo priznal? Kdo bi jo ščitil? Ali ne vidimo grabežljivih oči, kako se željno ozirajo na naše kraje, ki so bili od nekdaj cilj poželja sosednih narodov, ker je Slovenija ključ do morja, prehod od zahoda na vzhod, z juga na sever. Ako hočemo znova priti v suženjstvo, potem se la ravnamo po punkcijah dr. Korošca!

Izvajanja župana dr. Pucja so bila sprejeta z živahnim odobravanjem vseh občinskih svetnikov.

Nato je župan dr. Puc sporočil, da je imela županska zveza v začetku januarja svoj občni zbor, na katerem je soglasno protestirala proti punkcijam dr. Korošca in da se tem protestom pridružujejo tudi vse občine v dravski banovini. Zato je predlagal, naj se tudi ljubljanski občinski svet pridruži resoluciji županske zveze. Predlog je bil soglasno in z novim odobravanjem sprejet.

Adresa Nj. Vel. kralju

Nadalje je župan dr. Puc sporočil, da je narodni odbor, ki mu načeljuje dr. Gustav Gregorin, poslal mestnemu načelstvu addresso, ki bo izročena Nj. Vel. kralju. To addresso je sestavil narodni odbor, izbran v to pooblaščen dne 13. t. m. na sestanku zastopnikov vseh kulturnih, prostorskih, gospodarskih, stanovskih, strokovnih in drugih društev. Namen addresse je, poudariti voljo našega naroda, da hoče s Srbi in Hrvatit živeti v narodnem in državnem edinstvu. Obenem bo ta addressa zavrnila napade na naziranja dela inozemstva o razmerah v naši državi. Addressa bodo podpisali župani vseh občin v Sloveniji, prosvetna, kulturna, stanovsko-strokovna, humanitarna, karitativna, gasilska, gospodarska, sportska in druga društva, sokolska društva, združbe združenja trgovcev in obrtnikov ter njihove zveze, ekatka vsa društva, ženska in moška, vse korporacije in ustanove, ki dejansko predstavljajo duševno in fizično življenje slovenskega naroda.

Odbor naglašata tudi v svojem dopisu, da predstavlja ta addressa samo odločen in iskren izraz ter poudarek, da hoče slovensko ljudstvo do skrajnosti stati na braniku za svojo svobodno, enotno in nedeljivo narodno državo Jugoslavijo in da brez skupnega življenja v tej državi z brati Hrvati in Srbi ni za nas Slovence obstanka.

Besedilo adrese

G. župan je nato prečital addresso, ki se glasi:

Vaše Velikanstvo!

Jugoslovensko narodno in državno edinstvo je bilo že pred svetovno vojno ideal slovenskega naroda. To veliko misel so že od davnih dni gojili njegovi največji sinovi. Zato je v majniški deklaraciji ves slovenski narod enotno došlo do edinstva ter so njegovi zakoniti zastopniki v soglasju z vsem narodom v proglasu Narodnega Veča z dne 24. novembra 1918. sklenili naprositi Vaše Velikanstvo, da proglasi združitev Srbov, Hrvatov in Slovencev v skupno in enotno narodno državo.

Z državnim aktom dne 1. decembra 1918. je Vaše Velikanstvo z globokim razumevanjem naših nacionalnih ciljev, ko je proglasilo združitev vseh Srbov, Hrvatov in Slovencev v enotno državo, uresničilo naše zgodovinsko stremjenje ter je od takrat dosledno čuvalo naše narodno in državno edinstvo kot

našo največjo svetinjo.

Slovenci, kakor doslej tudi odslej nemoteno stoječi na tako utrjenih temeljih našega narodnega in državnega edinstva, svečano izjavljamo, da smo vsekar pripravljeni braniti našo enotno in nedeljivo Jugoslavijo proti vsakomur, tudi z največjimi žrtvami, ker se zavedamo, da je le v enotni in močni Jugoslaviji pod žezlom dinastije Karadjordjevičev jamstvo za naš narodni obstanek, za naš kulturni razvoj ter za naš gospodarski in socialni napredek.

V tej veri izročamo Slovenci v zvesti vdanosti in hvaležnosti ta izraz svoje neomajne volje Vašemu Velikanstvu kot prvemu čuvarju našega narodnega in državnega edinstva, v prepričanju, da bodo neumorni napori Vašega Velikanstva za konsolidacijo države v duhu socialne pravičnosti in državljanske enakopravnosti, opori na enotno voljo in sodelovanje vseh iskrenih Jugoslovenov, uresničili tudi vekovne ideale Slovencev.

Živelo Vaše Velikanstvo, narodni kralji Jugoslavije!

Živel kraljevski dom!

Živela naša lepa, enotna in nedeljiva Jugoslavija!

Addressa se bo podpisovala v mestni posvetovalnici v Ljubljani od 30. do 31. januarja 1933. od 8. do 18. ure.

Dopis narodnega odbora in addressa je občinski svet pozdravil z dolgotrajnim in burnim odobravanjem.

Župan dr. Puc je nato otvoril debato, v kateri se je prvi prijavil k besedi občinski svetnik

Senator dr. Vladimir Ravnihar

Izvajal je med drugim:

Zahteve punkcije so danes — milo rečeno — anahronizem. O njih smo resno razpravljali med vojno, ko so se nam kazali obrisi naše državnosti, ko smo razmišljali, kakšno državno obliko bi si izbrali, da bi nam najbolj zagotovila našo narodno bitnost in kako bi uredili svoj odnos do bratov Srbov in Hrvatov. Skrbno smo pretehtali vse momente, zlasti se s stališča naše slovenske nacionalne varnosti, dokler ni prišlo naše pripravljanje do enotnega izraza: državno in narodno edinstvo pod žezlom dinastije Karadjordjevičev; kakor je to tako pregnantno izrazil preloški um dr. Janeza Evangelista Kreka: ena država, en kralj, en parlament. In ni ga bilo med Slovenci, tudi v vrstah SLS ne, ki bi bil mislil in čutil drugače. saj bi sicer ne našel tako globokega odmeva v srcih vseh Slovencev. Se danes mi nepozabni vzlik slovenskega duhovnika Franceta Finžgarja: »Jugoslavija ali smrt!«

Tako je prišel znameniti dan, ko je mogel naš kralj, tedanji prestolonaslednik in regent dne 1. decembra 1918. svečano proglasiti združitev Srbov, Hrvatov in Slovencev po svobodno izraženi volji vsega naroda.

Slovenski narod se je bil po svojih najmerodajnejših predstavljajih, po tehtnem preudarku po svoji svobodno izraženi volji in po svobodnem sporazumu s Hrvati in Srbi odločil za današnjo državno obliko. Edino v tej obliki vidimo ono privlačno silo za vse ostale dele naroda, ki žive v drugih državah, katera privlačna sila je navidežno punkcijam glavni argument. Mi smo za močno in enotno Jugoslavijo na temelju enakopravnosti vseh nacionalnih individualnosti! Slovenci se glede svoje nacionalne individualnosti in kulturne svobode pač ne moremo pritoževati. Niti za Srbe, niti za Hrvate ni problem nacionalne individualnosti tako posebej rešen kakor za nas Slovence, ko združuje dravska banovina malo da ne ves slovenski življenj v tej državi in ko smemo o njej reči, da predstavlja v tej državi »združeno Slovenijo«. Kulturne svobode nam nihče ne krati. Slovenstvu je dana možnost, da se izživlja do vse mogoče popolnosti, država sama nam v ustavi priznava popolno ravnopravnost slovensčine, ki jo poleg srbsko-hrvatskega jezika proglašata za državni jezik. Gojimo jo svobodno v soli in v uradu, v lepovedstvu, v umetnosti in znanosti. Kje in od koga naj bi torej bilo ogroženo naše slovenstvo?

Ponovno poudarjamo, da samo v močni Jugoslaviji, samo v čim tesnejši povezanosti z brati Srbi in Hrvati je rešitev nas Slovencev, naš obstoj in naša bodočnost. In čim silnejša bo ta Jugoslavija, čim silnejša ta naša država, po kateri smo hrepeli celih tisoč let, za katero pa na žalost prinašamo tako malo razumevanja, tem čvrstejša bo tudi naša lastna pozicija. Skleпам z besedami, ki sem jih rabil v addressi debati na prestolni govori: »Ne morem si misliti Jugoslavije brez Slovencev, a še manj si morem misliti Slovencev brez Jugoslovenov!«

Izvajanja senatorja dr. Ravniharja so sprejeli občinski svetniki z dolgotrajnim navdušenim odobravanjem. Naslednji govornik obč. svetnik

inž. Ladislav Bevc

je poudarjal, da je treba ob razpravi o punkcijah dr. Korošca izpregovoriti tudi o drugem dogodku, namreč o pastirskem listu, ki napada z neupravičenimi očitki Sokola kraljevine Jugoslavije. Vsebinska tega pastirskega lista je v stanju, da vzbudi vznemirjenje med slovenskim narodom. Govornik je naglašal, da uči krščanska vera ljubezen do bližnjega kakor do samega sebe, pastirski list katoliških škofov pa širi mržnjo, pričanja borbo v narodu ter ustvarja duševni nemir. V svojih izjavah je govornik predvsem poudarjal, da Sokolstvo ni proti veri, da pušča vsakemu njegovo versko prepričanje, je pa proti zlorabi vere v politične svrhe. V ostalem se pridružuje resoluciji županske zveze, predlaga pa naj se ji dostavi še naslednje:

»Občinska uprava ljubljanske obseja kak katoliškega episkopata, ki je s pastirskim pismom, prečitanim med službo božjo dne 8. januarja 1933. postirij borbo cerkve proti sokolski organizaciji, ter protestira proti temu javnemu pozivu na borbo med narodom. Občinska uprava naglašava svojo trdno voljo, da bo dosledno delovala v duhu deklaracije kraljevske vlade iz leta 1931. po kateri je Sokolstvo sestavni del državne politike. Zato poziva obrane, naj se ravno po tej programatični izjavi kraljevske vlade in se stenoje v delu za sokolsko stvar v smislu Tyrševe sokolske ideje.«

Obč. svet. Rupnik

je nato izjavil, da se je oglašil k besedi, ker hoče izraziti gnev vseh tistih, ki so pomagali ustanjavljati Jugoslavijo ne zato, da bi jo kdo razbijal, ampak da bi postala močna in velika. Zato je treba vse, ki se tega ne zavedajo, na to opozoriti. Danes primerja dr. Korošec, ki je prav tako prišel na načela državnega in narodnega edinstva, nas Slovence v Jugoslaviji z ono narodno manjšino, ki jo lepta fašizem. Prav zaradi tega je treba protestirati. Ce zahteva federativno ureditev naše države, sedaj v najhujši gospodarskih tšasih, je treba to tem bolj odločno obsojati. Ce imamo rešiti še razna politična, kulturna, gospodarska in socialna vprašanja, jih moramo rešiti sporazumno, toda ta sporazum je samo mogoč v enotni hiši.

Občinski svetnik, bivši gimnazijiski direktor in starosta ljubljanske sokolske župe

dr. Pippenbacher

se je pridružil izjavljanjem obč. svet. inž. Bevcja glede napada pastirskega lista na Sokolstvo, na ono viteško organizacijo, ki je poleg naše narodne armade najpopolnejši temelj našega državnega in narodnega edinstva. Tudi dr. Pippenbacher je uinko-vito pobijal očitke za očitkom iz pastirskega lista in med drugim navedel, da je v prvem sokolskem predavanju po radju, ki ga je imel pred dvema letoma kot eden najstarejših Sokolov v dravski banovini, ob koncu rekel: »Ker pa človeško stremjenje brez blagoslova od zgoraj ne rodi uspeha, te prosim, da bodi naklonjen plemenitemu stremjenju sokolskih trum, Bože pravde!«

Govornik je dalje zlasti zavračal očitke pijančevanja med Sokolstvom ter poudarjal, da je sokolski mladini do 18. leta na javnih prireditvah strogo prepovedano uživanje alkohola, za posameznika izven sokolskih vrst, ki posejajo te prireditve, pa sokolska organizacija ne more biti odgovorna.

Nato je župan dr. Dinko Puc sporočil, da je podžupan prof. Evgen Jarc opravil svojo odobnost na današnji seji občinskega sveta, ker se je njemu in njegovi ženi pripetila nezgoda. Izjavil pa se je soglasnega s protestom proti punkcijam dr. Korošca in z resolucijo županske zveze.

Nato je župan dal na glasovanje predlog, da se občinski svet ljubljanski pridruži resoluciji županske zveze, podpisu adrese Nj. Vel. kralju kakor tudi dodatnemu predlogu obč. svet inž. Bevcja.

Občinski svet se je soglasno izrekel za predlagane resolucije in predloge.

Predsedstvena poročila

Za tem je župan dr. D. Puc nadaljeval svoja predsedstvena poročila. Med drugim je izrazil ljubljanskemu Sokolu povodom 70letnice njegovega obstoja v imenu občinskega sveta iskrene čestitke. Omenil je dalje jubilej ženske bolnice v Ljubljani ter jubilej mestne klavnice, ki obstoja že 50 let in se je razvila v najmodernejšo podjetje, s katerim je bil omogočen velik razmah mesni industriji v Ljubljani. Opozoril je tudi na posej koroških pevecov v Ljubljani in se nadalje v toplih besedah spominjal umrlega ljubljanskega občana in dolgoletnega občinskega svetnika Janeza Nepomuka Jezliča. Ob novem letu je župan čestital Nj. Vel. kralju, ki se je v svojem odgovoru zahvalil občinskemu svetu in vsem ljubljanskemu prebivalstvu za čestitke. Končno je poročal župan obširno tudi o uspehih mestne pomožne akcije za preskrbo brezposelnih in siromakov ter je apeliral na vse meščan-

Kolavdacija ljubljanskega nebotičnika

Davi so graditelji ter predstavniki PZ in mestne občine uradno pregledali ponosno stavbo

Ljubljana, 26. januarja.

Protokol je podpisan, namreč protokol o kolavdaciji nebotičnika, ki nam kaže pot v višino in v bodočnost ter postavlja prvi stebel Velike Ljubljane. Ze zgodaj jutraj se je sestala komisija, ki so bili v njej predsednik Pokojnisknega zavoda g. Vrtovec z direktorjem dr. Sagadinom, gradbeni vodja in projektant arhitekt ing. Vladimir Šubic z inženjerji gg. Medvedom in Khanom ter z inženjerjem g. Stankom Dimnikom, ki je vodil vse statične račune, nadalje stavbnika Ivan in Jože Bricelj kot šefa ljubljanske gradbene družbe, mestno občino so pa zastopali obč. svetnik g. Miroslov Urbas, ing. Ignac Perko, dr. Kodre, dr. Mis in oficijal Možina. Kakor po labirintu je bila dolga pot od kleti po vseh hodnikih in sobah, na terase obeh stranskih objektov ter nato na sam nebotičnik z liftom v 10. nadstropje. V glavi se je že gospodi vrtele od samih stopnic, sob in oken, tu v tej dvorani so pa občutili čudodelen dih umetnosti. Tako lep je ta prostor, ki je namenjen za kavarno, da lepota in harmonija kamenitih sten z zlatomodrimi meandri stropa in srebrom in zlatom svetilk človeka popolnoma prevzame. Gotovo je kavarna na nebotičniku najlepši interieur v državi, da človek, ko vstopi vanj, pozabi na bajno lep razgled

na Ljubljano in daljni horizont.

Dvanajst je ura odbila, ko so gospodje sedli in podpisali največjo pohvalo vsem, ki so bili udeleženi pri tej močniti stavbi.

Vodja stavbe, ki ga s ponosom imenuje mojštra, Šubic je dvignil čašo in se zahvalil mestni občini, ki je ves čas podpirala gradbo, predvsem je pa poudarjal zasluge PZ g. Vrtoveca, ki je s silno energijo realiziral veličastne projekte. Predsednik g. Vrtovec je čestital projektantu in umetniku Vladimiru Šubicu, ki stoji v tem trenutku ob realizaciji svojih sanj.

Zavarovanci so dobili z nebotičnikom popolno sekuriteto, Ljubljana pa kažipot k razvoju in napredku. Mestna občina je vedno pomagala, zato pa zahvala njej in vsem od najvišjega inženjerja do zadnjega delavca, obenem pa tudi časopisju, ki je z največjo ljubeznijo spremljalo ta historični moment. Hvala tudi usodi, saj ni bilo pri gradnji nebotičnika nobene nesreče. Zahvala in priznanje v prvi vrsti tudi ljubljanski gradbeni družbi in njenemu šefu Ivanu Briclju, ki je z ambicijo in ponosom dvignil stavbo pod nebo. Naj živi z nebotičnikom prestolnica Slovenije Velika Ljubljana, naj živi nebotičnik — kras vse države, naj živi nebotičnik — ponos naše kulture!

Mednarodne smuške tekme v Bohinju

Nekaj besed o nekaterih odličnih tekmovalcih

Ljubljana, 26. januarja.

Da dobimo podrobnejšo sliko moči posameznih reprezentanc, naj služijo naslednji podatki:

Cehoslovak Bartou (Sm. kl. Visoke) je sijalen tekač na kratke in tudi dolge proge in eden najboljših srednjeevropskih reprezentantov o kombinaciji. Bartou je državni prvak Poljske za leto 1931. Na olimpijadi se je plasiral v kombinaciji na 6. mesto in tako dobil olimpijsko medaljo. Za famoznim Grötumsbraatenom je ostal samo 49 točk. V skokih se je na olimpijadi plasiral na 21. mesto, v teku na 18 km pa na 16. mesto.

Šimunek (Slavija) je naš državni prvak za leto 1930, ki ga dičijo enake dobre lastnosti v teku kot v skokih. Na olimpijadi v Laci Placidu se je porinil v kombinaciji na zavidljivo 8. mesto za 20 točk slabši kot Bartou; v skokih je bil 23.

Cifka Jan je član smučarskega kluba na Vinohradih, ki je znan kot redni zmagovalec na statetah. Cifka je velik talent in je prošlo nedeljo porazil v Novem svetu na 18 km celo Bartoua za skoro 4 minute. Tudi Cifka je olimpijanec in se je plasiral v kombinaciji na 11. mesto, v skokih na 24. mesto in v teku na 18 km na 23. mesto.

Zastopniki Poljske: Na čelu naš stari znanec, simpatični Broněk Czech, ali kakor ga Krojani kratko nazivajo »naš Broněk«. On je najpopolnejši in najuspešnejši tekmovalce Poljske. On je sodeloval že na dveh olimpijadah, v St. Moritzu in v Laci Placidu. V St. Moritzu je zadelil s svojimi 65 m skoki. Czech je bil že leta 1928 državni prvak Poljske. V Ameriki se

je v kombinaciji plasiral takoj za Bratoum na 7. mesto, v skokih pa celo na 12. mesto, v teku pa na 19. mesto.

Maruszarz Stanislaw je državni prvak Poljske za leto 1932; udeležil se je tudi zadnje olimpijade in se plasiral na 19. mesto.

Berych W. je lanski zmagovalec pri poljskem državnem prvenstvu v teku na 18 km in v teku na 50 km.

Ravno tako predstavljajo tudi poljski udeleženci brata Maruszarz, Skupien odlični srednjeevropski razred.

Nemški udeleženci bohinjskih tekem so nam v splošnem že znani, od lanskih tekem v Kranjski gori. Po ranglisti za tek funigra Bogner na drugem in Leopold na tretjem mestu. Bogner ima dobro norveško solo, ker je prebival poslovno več kot eno leto v Oslu. Simpatični Leopold je v teku na kratke proge gotovo najmarkantnejša osebnost, saj je znan, da je bil na FIS-tekma v Oberhofu najboljši Srednjeevropce.

Marx je prvak Nemčije na 50 km v letih 1932 in 1933; je odlični tekmovalci in sijajni taktiki.

Postava avstrijskega moštva nam momentano še ni znana, ravno tako ne bolgarske delegacije. Prepričani pa smo, da bodo tudi oni poslali svoje najodličnejše reprezentante.

Končno še ne smemo pozabiti našega millega Kongstberžana Gutormsena, ki nam bo s svojimi skoki kot tudi tekom pokazal svoje odlične zmoglosti. Ima prvenstvo Cehoslovaške 1930 in prvenstvo Kongstberškega okrožja.

V nedeljo, 29. t. m. vsi v Sokolski dom v Šiški na

VELIKI SHOD

vsestranske stranke JRKD

Izletniški in posebni vlak

V nedeljo dne 29. januarja 1933 vozi na progi Ljubljana gl. kol. — Bistrica Bohinjsko jezero odnosno Rateče — Planica izletniški vlak z odhodom iz Ljubljane gl. kol. ob 5. uri 10 min. in prihodom v Bistrico Bohinjsko jezero ob 8. uri 13 min. odnosno v Rateče—Planico ob 8. uri 16 min. Povratek iz Bistrice Boh. jezera ob 19. uri 21 min., odnosno iz Rateč—Planice ob 19. uri 29 min., prihod v Ljubljano gl. kol. ob 22 uri 10 min.

Za izletniški vlak veljajo izletniške karte do in od vseh postaj.

Poleg izletniškega vlaka vozi na progi Ljubljana gl. kol. — Bistrica Bohinjsko jezero za udeležence mednarodnih tekem za prvenstvo Jugoslavije posebni vlak z odhodom iz Ljubljane gl. kol. ob 5. uri 50 min. in prihodom v Bistrico Bohinjsko jezero ob 8. uri 45 min. Povratek iz Bistrice Boh. jezera ob 18. uri, prihod v Ljubljano gl. kol. ob 20. uri 50 min. Potniki, ki potujejo s posebnim vlakom, kupijo pri enopotu celo vozno karto, ki velja za brezplačen povratek, ako se potnik izkaže a potrdilom Jugoslovenskega zimsko sportnega saveza, da je priostvoval tekmar. Potniki brez tega potrdila plačajo za povratno vožnjo celo vozno karto oziroma v vlaku doplačilo po § 16 žel. saobr. uredbe.

Posebni vlak bo odpeljal iz Ljubljane gl. kol. točno ob 5. uri 50 min., vsled češar se izletniki opozarjajo na pravočasen prihod na postajo.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA

Devize: Amsterdam 2301.51 — 2312.87, Berlin 1360.41 — 1371.21, Bruselj 795.24 — 799.18, Curih 1108.35 — 1113.85, London 194.14 — 195.74, Newyork ček 5706.47 — 5733.73, Pariz 223.52 — 224.64, Praga 169.46

INOZEMSKÉ BORZE

Zürich, 26. jan. Pariz 20.1675, London 17.545, Newyork 516, Bruselj 71.75, Milan 26.42, Madrid 42.35, Amsterdam 207.65, Berlin 122.325, Dunaj 72.75, Sofija 3.75, Praga 15.29, Varšava 57.80, Bukarešta 3.08.

stvo, naj se tej akciji pridruži po svojih močeh, da se beda vsaj deloma omeji in da bo mogel socialno — politični urad mestne občine obraniti vsaj najpotrebnejše pred mrazom in gladom.

Sledila so nato poročila finančnega, gradbenega in personalno-pravnega oddelka, razprava o nekaterih samostojnih in nujnih predlogih občinskih svetnikov, na kar je bila seja zaključena.

Miroslav Bodoš

Filipina

Roman

V skromno opremljeni sobi je preganjal natakara s prtičnem muhe. V bitki so zmagovale muhe nad njegovo vztrajnostjo. Muhe, ki jim je branil posedati po prtihi, krožnikih in kozarcih, so se zatekale na veliko sliko gospoda ministrskega predsednika, ki je visela na steni in ki se je natakara ni upal dotakniti s cunjjo. Komaj se je pa pomiril, so se muhe vrstile na mizo: boj je bil brezuspešen.

— Tu je zelo prijetno, — je dejala Filipina, da bi potolažila Rafaela.

— Kaj ne? — je dejal vese navdušen.

Napravil se je kakor gostitelj, ki pripravlja kraljevsko pojedino; naročil je jedilni list. Prečital ga je dvakrat, potem se je posvetoval z natakarkom. Filipina mu je gledala čez ramo in si dala pojasnjevati imena tujih jedi, kakor piccata ali Marsala, anguria ali Sassi, truglia...

— Je to dobro? — je vprašala.

— To boste povedali sami, — je odgovoril Rafaelo.

In naročil je vse, kar je bilo imenitnega in dragega na jedilnem listu. Poleg tega je dal ornesti iz kleti od vsakega letnika romanskih vin po eno steklenico.

— Papa bo navdušen, — je vzdihnil Filipina.

— In še steklenico frascati 1911 — je zaklical Rafaelo za veselimi natakarkom.

Čeprav so jih muhe neusmiljeno oblegale, so bili izletniki z obedom zelo zadovoljni. Skozí odprto okno jedilnice se je videlo pobožje gore Cavo, poraščeno s krasnimi gozdovi, pod njimi pa sivo jezersko močvirje.

— Krajina je prikuipitna, — je dejala gospa Grenadier. — Se nekaj takov lepih viš in lepo pokosenih travnikov, pa bi človek dejal, da je v Meudonu.

— Vrh te gore so se lastnoročno kronali generali, ki jim je Rim odrekel triumf, — je pojasnjeval Rafaelo.

— Prav kakor Herriot, — je pripomnil Grenadier.

Rekel je Herriot tako, kakor bi rekel v drugih časih Thiers, Gambetta ali Waldeck-Rousseau. S tem je pokazal, da oni, ki jih ni priznaval, niso dosegli svojega visokega položaja po lastni zaslugi, temveč s svojo nenasitno častiljubnostjo.

Ta opazka in pa ružno vince ga je spravilo v zelo dobro voljo. Začel je Rafaelu opisovati Francijo kot nesrečno deželo, ki so jo uničili nesposobni voditelji in ki se je pogrezala še v hujše močvirje gospodarskega propadanja nego je že samo dno Nemškega jezera. Vino je spravilo Grenadiera v dobro voljo, toda ne tako, kakor spravi druge ljudi.

— Da, — je dejal Rafaelo, — vem iz novic, da so v Parizu nemiri, da se armada pulta in da vlada v Franciji strašna beda.

Zrl je na Filipino kot na žrtev, ki so si jo izbrali krvoločni bogovi že vnaprej.

— Uboga signorina, — je dejal, — ostanite raje v lepi in svobodni Italiji.

— Z veseljem, saj se tu imenitno zabavam, — je odgovorila smeje.

Ta odgovor je Rafaela omamila. Najraje bi bil zapel, hotelo se mu je deklamirati, kričati »živio«, toda Mussolinijevo srepo oko je zrl nanj s slike in ga svarilo, da je fasistično navdušenje omejeno na balkonske izjave šefa vlade. Nadaljeval je torej tiše in sklonjen k Filipini ji je pravil o pečenih škrljancih, ki je njihova krila baš hrustala, o tistih čudovitih pticah, ki jih hranijo žarki italijanskega solca in napaja rimski zrak. O zeleni in artičoki v olju je govoril ko da jih je dal nalašč vzgojiti v oblakih, da bi šli malda francoski boginji v slast.

— Kar se mene tiče, — je dejala gospa Grenadier, — jem raje artičoke takole: V ponev deneš četr štunta na

drobno sesekljane slanice, malo janceža, malo peteršiljčka...

Ta čas se je pa Filipina udajala tišči vreti sreče, ko človek veruje, da škrljanci res žive od zraka v sinjih višavah. In dočim se je solnčni žarek liki muhe smelo potgraval z njenim vratom, z obrazom in rokami, ne da bi mu le malo branila, so ji prodirali v srce še temnejši žarki, ki jih nikakor ni odganjala. Zdelo se ji je, da jih širi njena »pustolovščina«.

— Ah, — si je mislila, — kako krasen dan je danes! In kako lep glas ima. In ta izborna vina! Tako je srčkan, da bi ga najraje poljubila.

Ko so prinesli kavo, je dejal Rafael natakarku:

— Prinesite nam steklenico maraskina toda najboljši letnik.

Potem je naročil še cigar in zahteval račun.

Ponudil je Grenadieru cigaro, si jo prižgal tudi sam, puhnil nekaj oblakov dima pod strop in začel govoriti samozavestno o vinih, ki je bil svoje goste prav kar seznanil z njimi.

— Toliko vam lahko povem, da je ta frascati 1911 važen datum v mojem življenju. Le naj pride komu na misel hvaliti chateau-yquem ali chateau-margaux! Romanska vina, to vam je kapljica! Pošljem vam ga nekaj steklenic.

Vstal je, vzel račun, poiskal krčmarja, mu izročil namestu denarja šestmesečno menico za izboren obed in polletno menico za 50 steklenic najboljšega romanskega, češ, naj ga pošlje v palačo Moncini.

Po izdatnem obedu, ko so bile noge odveč, duh pa zadremal, se naš dobri Grenadier in njegova boljša polovica nista več zanimala za Caligulove galeje, ki si jih moral s hojo po strmi stezici in velikim naporom meč šele zaslužiti.

— Pokrita sama tja doli, če hočeta, je dejala gospa Grenadier svoji hčerki in tajniku svojega moža. — Midva si pa ogledava ta čas vasico.

Zleknila se je v velik pleten naslanjač in takoj sladko zaspala, njen mož je sedel kraj nje v sladkem brezdelju. Pota, vodeča k ljubezni, se ne krijejo s stezicami, vodečimi k zgodovinskim ladjam, ki jih stražijo arheolozi, čuvaji in fotografi. Tako vsaj je sodil mladi Rafaelo. Zato tudi ni odvedel Filipine k ostanom cesarskih galej, temveč v senco bližnjega kostanjevega gozda.

— To je najkrajša pot h galejam, — ji je dejal. — Vsaj po vročini ne bova hodila.

In namestu da bi krenil po strmi stezici v dolino, je začel plezati v hrib, ne da bi Filipina ugovarjala. Zadrževalo ga je, da je lahko mahal z rokami, trgala vejice, jih metala daleč proč, prepevala, skakala in bila srečna. Najlepši so se ji zdeli trenutki, ko je bila sama s tem romantično navdanim in vrtoglavi Italijanom, ki je bil tako ognjevit in nežen, dokler sta bila sama, čim se je pa pojavil tretji, je naenkrat ohladel ter začel strastno govoriti o domovini, vojni, Duceju in starih barkah.

Kmalu sta bila globoko v senčnatem, čisto virginskem gozdu, dišečem po vlažni korji in gozdnih jagodah. Rafael pa ni bil navdušen za Virgila, temveč za Filipino roko. Stisnil jo je in prepletel svoje vroče prste s svežimi prsti dekleta, ki je samo mislila, da je to nedolžna igra.

— Oh, kako močni ste! — je dejala. Njega so pa te besede kar omamile. Praviti ji je začel o neverjetnih junaštvih, ki jih je storil s svojimi krepkimi rokami, o granitnih kockah, ki jih je lomil liki kocke sladkorja, o šibrah, ki jih je mečkal med palcem in kazalcem. Glede na njegove nežne roke bi bila Filipina pač lahko strmel. V resnici je pa videla v tem čisto naravno junaštvo mladeniča, ki je govoril kakor govore rekorderji. Pobraba je debelo, toda že preperelo vejo.

— Zlomite jo, — je dejala.

— Nič lažjega, — je odgovoril Rafaelo.

Mrtvi dajejo življenje živim

Senzacionalni poskusi s transfuzijo krvi iz mrtličev v žive ljudi

V Parizu izide te dni knjiga, ki bi človek skoraj mislil o nji, da je nalašč pripravljena za pustni torek ali pa kot poštena potegavščina. Toda jamstvo, da je knjiga serijozna, je njen uvod, ki ga je napisal slavni francoski kirurg dr. Gosset. Avtor knjige je ruski profesor dr. Sergej Judin, ravnatelj kirurškega oddelka neke velike bolnice v Moskvi.

Profesor Judin opisuje svoje uspešne poskuse s transfuzijo krvi iz mrtvih ljudi v žive bolnike.

Doslej so kirurgi rabili za transfuzijo krvi žive darovalce krvi, ki jih pa na svetu ni posebnost mnogo, saj ne mika vsakega človeka dati si puščati kri, pa naj ima ta žrtev še tak plemenit namen. Posebno malo je ljudi, ki bi bili pripravljeni žrtvovati svojo kri za bolnega sočloveka brezplačno. Na svetu je pač takto, da se dobi za denar vse, zastoj pa nič. Profesor Judin je prišel slučajno na to, da se da za transfuzijo porabiti tudi

kri nedavno umrlih ljudi.

Nedavno se je mudil v Dnjeprprostorovsku pri kirurgu prof. Samovu, ki mu je pravil o zanimivem poskusu na psih. Učenjak je pustil enega psa skoraj izkrevaveti, tako da ga ni bilo več mogoče rešiti. Potem je pa preočil v njegovo žile kri psa, ki je bil ubit že pred dobrimi 10 urami. In pes, ki mu je že pojemalo življenje, ni samo znova oživel, temveč je postal kmalu v vsakem pogledu normalen.

Naključje je pomagalo prof. Judinu, da je lahko preizkusil poskus kirurga Samova na ljudeh. Neke noči so pripeljali v bolnico človeka, ki si je bil v samomorilnem namenu prerezal žile na

rokah. Izgubil je bil že toliko krvi, da je viselo njegovo življenje na nitki; še kratek čas, pa bi bil izdihnil. Edina rešitev je bila nadomestiti vsaj del izgubljene krvi, toda zdravniki niso imeli pri rokah nikogar, ki bi bil pripravljen žrtvovati zanj kri. Malo prej je pa umrl v bolnici bolnik, ki ni bil tuberkulozen, niti ni imel nobene bolezni v krvi. In prof. Judin je sklenil porabiti njegovo kri, da reši samomorilnemu kandidatu življenje. Avtor omenjene knjige pripoveduje, da pri nobeni operaciji ni bil tako razburjen in nervozen, kakor pri tej, čeprav jih ima za seboj že nešteto, med njimi več zelo težkih. In ko je bila operacija končana, se je zgodilo ne kaj neverjetnega:

Samomorilec je oživel

In v razmeroma kratkem času popolnoma okrevaj. Ta pojav je tako nepričakovan, da je ostrmel nad njim učenjak sam.

V svoji praksi je napravil prof. Judin šest takih poskusov transfuzije krvi iz mrtvega v živega človeka in vseh šest se je v polni meri posrečilo. Ta pojav temelji na znanem dejstvu, da umre krvi, če se lahko tako izrazimo, v mrtvem telesu pozneje, kakor ostali organizem. Navadno je kri v človeku še 10 ur po smrti »živa«. Prof. Judin pa trdi, da se mu je posrečilo ohraniti kri mrtvih v kirurški nameni še 20 dni v takem stanju, kakor je bila, dokler so bili dotični ljudje še živi.

Staljšče napram senzacionalnemu odkritju ruskega kirurga bo morala seveda zavzeti zdravniška veda, ki je edina v to poklicana. Če je res, kar trdi ruski učenjak, se odpira kirurški novo široko polje uspehov in napredka.

Novinarska simfonija

V New Yorku bodo izvajali v kratkem pod vodstvom kapelnika Whitmana novinarsko simfonijo »Tabloid«. Avtor simfonije je Ferde Grofe. Simfonija glasbeno opisuje življenje v uredništvu dnevnika. Poleg Whitmanovega jazz-orkestra nastopa v nji zbor strojepiškov, sliši se tuljenje gasilske sirene, žvižganje policijske piščalke in signali v obrambo pred zločinci.

Kakor vsaka klasična simfonija, ima tudi »Tabloid« štiri dele: Prvi se imenuje lov za novicami in opisuje tekanje lokalnega reporterja po mestu, drugi del nosi ime Sob sister (lšteča sestra), s čimer je mišljena reporterka, ki opisuje strahotne dnevene dogodke z vidika rahločutne žene. Tretji stavek scherzo opisuje humoristično vsebino lista, zadnji pa glasbeno pripoveduje o izdaji lista s senzacionalnim poročilom.

Praznoverje odkrilo zločin

Italijani so zelo navdušeni za svojo državno loterijo, ki se imenuje »banco lotto«. To je popularna italijanska loterija in vsak teden izžreba po glavnih mestih in žar, katerih je po 90 števil, številke, ki zadenejo. Italijani so pri tem zelo praznoverni in poznajo celo vrsto znamenj, ki so baje v zvezi s srečnimi številkami državne loterije. Če vidi Italijan na ulici tramvajsko nesrečo, če tramvaj koga povozi, hiti takoj v najbližjo loterijsko pisarno in stavi na številke 3, 15 in 42. 3 je številka za tramvaj, 15 za pešca, 42 pa za smrt. Za vsak važnejši dogodek ima lahkoverni Italijan posebno številko, na katero takoj stavi, čim se kaj zgodi.

Poseben primer lahkovernosti so pa imeli nedavno v tirolski vasi Paura. Tu je živela delavka Angela Aschner v skupnem gospodinjstvu z delavcem Studnerjem. Povila je nezakonskega otroka, ki pa sta se ga hotela odkriti. Studner ga je zadavil, trupelce je zavil v ručjo in vrget v reko. To se je

zgodilo lani 12. avgusta. Po zločinu je odšel morilec v mesto in je stavil 100 lir na številke 12, 8, 19 in 32. To so številke iz datuma, ko je storil zločin.

In čudno, mož je v loteriji zadel na vse štiri številke prav čedno vsoto. Toda denar ga je tako omamila, da se ni hotel oženiti s svojo priljubljenico. Vi-deč, da poroko nalašč zavlačuje in slu-teč, da jo kani zapustiti, ga je prilež-nica končno ovadila in tako je prišel zločin na dan.

Japonski novinski kralj umrl

Iz Japonske poročajo, da je umrl v mestu Hamadera blizu Osake izdajatelj znanega japonskega lista »Osaka Mainiči« Motojama. Pokojnikovo ime je bilo znano ne samo na Japonskem, temveč tudi v širokih evropskih in ameriških političnih krogih, ki z zanimanjem čitajo zelo razširjeno izdajo japonskega lista »Osaka Mainiči« v angleščini. Motojama je bil ustanovitelj političnega tiska na Japonskem. Pred njim so izhajali samo manjši listi, večinoma literarni zborniki, brezpomembni kar se tiče informacij.

Motojama je bil rojen v mestu Munamoto in absolviral je matematično fakulteto univerze v Kejo. Svojo kariero je pričel kot srednješolski profesor v Kobe. Toda pedagoško delovanje ni ustrezalo mlademu možu, hrepence mu po večjih uspehih in višjem poletu. Zato je odločil profesuro in se posvetil novinarstvu. Po 20 letih vztrajnega dela je postal urednik lista »Osaka Mainiči«, pozneje pa tudi njega izdajatelj. Pridobil si je mnogo zaslug za razširjenje lista, ki izhaja sedaj v milijonski nakladi. Pod njegovim vodstvom je postal list na Japonskem zelo popularen, toda Motojama s tem še ni bil zadovoljen in sklenil je organizirati tudi angleško izdajo svojega lista. Tako je odprl japonskemu tisku vrata v Evropo in Ameriko. Pozneje je ustanovil še list »Tokio Niči-Niči«, ki se je kmalu razširil in postal tudi važno javno glasilo. Tako je imel Motojama v rokah dva

velika lista, enega v Tokiu, drugega pa v Osaki in je bil japonski novinski kralj v pravem pomenu besede.

Radio ga je izdal

Lani v novembru je poslušala šivilja Fasselova v Berlinu radio. Oddajali so koncert iz berlinskega studija. Fasselova je poslušala s tem večjim zanimanjem, ker je naenkrat zaslišala v radiu znan glas. Pevec je pel neko romanco. Šivilje romanca ni ogrela tako, kakor pevec glas. Saj je v njem spoznala glas svojega bivšega moža. Otto Fassel, ki je zapustil svojo ženo pred 10 leti v veliki bedi z nepreskrbljenim otročkom, se je tako naenkrat nevede in nehoti izdal.

Zakonca Fassel sta živela le nekaj let skupaj, potem se je pa mož žene naveličal in hotel je postati pevec. Žena je ustanovila v skrajni sili modni atelje, da se je za silo preživljala, na moža so ji pa ostali le grenki spomini, saj ji je obetal nebesa, pa jo je pahnil v bedo. Glas v radiu ji je povedal, da je mož zopet v Berlinu. Ime je bil sicer izpremenil, toda izdal ga je glas. Žena je takoj pisala radiopostaji, prosi jo, naj ji sporoči njegov naslov. Potem je pa vložila tožbo glede ločitve zakona in plačevanja alimentov. Predno je pa prišla zadeva pred sodišče, je mož izginil. Žena je zvedela, da jo je popihal v Južno Ameriko. Ni izključeno, da bo njegov glas še kdaj slišala v radiu, toda pomagalo ji to ne bo, več bi bili vredni za njo alimenti, ki jih pa ne bo dobila.

Previdnost je mati modrosti

Ljubljana, 26. januarja.

Snega imamo sedaj dovolj in z njim se je pričela prava radost za zimsko sportnike. Največ je sreča smučarjev, ne manjka pa tudi sankarjev, in to mladih in starih. Povrač od jih je polno, posebno na Golovcu in na otroškem sankališču v Tivoliju. Sankarji in smučarji se vsi vprek spuščajo po hribu navzdol ter se zaletavajo drug v drugega. Včasih se taka zadeva dobro izteče, mnogokrat pa imajo ti karamboli resnejše posledice, ki bi pa prav lahko izostale.

Golovec in Tivoli obiskujejo največ začetniki mlajših let. Smučki in sank ne obvladajo, ne znajo se umakniti ne na levo, ne na desno, ustavijo se šele, ko je strmina konec. Pred dnevi smo imeli na Golovcu primer, ki jasno priča, kako lahko miselnost nekatere starši. Tu je veselo rajalo najmanj par sto smučarjev, vmes pa so se sankali otroci, stari komaj 5 let. Po ne preveč hudi strmini so se večkrat spuščali in srečno pristali. Razsodnejši so jih večkrat opomnili, naj se tu ne vozijo, ker jih lahko zarane po strmem pobočju, ki je ob vnožju gosto poraščeno z drevjem in grmovjem. Opomini niso zalegli, dokler se ni pripetila nesreča. Dva neboljiva malčka sta se s sankami zaletela v krtno in že so sanke zavile navzdol po strmini. Otročička sta glasno zavpila, nekateri izvežbanjši smučarji so se naglo spustili za njima, toda bilo je že prepozno. Sanke so z vso silo treščile v grmovje, od ostre ga bičevja pa sta oba otroka imela popolnoma krvava obraza. Smučarji so ju pri-neeli kokačoč prestrašeni mamici. Otročička sta krvavela iz nosa, tudi lici sta bili močno opraskani in je pripisati zgolj srečnemu naključju, da ni bila nesreča hujša.

Svetujemo staršem, naj ne vodijo otrok sankat na neprimerno kraje, če niso v sankanju dobro izvežbani, saj je dovolj prostora, ki so primerni za otroke in se tu lahko zabavajo brez vsake nevarnosti. Prav tako je s smučarji. Vsak začetnik hoče pokazati svojo smelost in se bres skrbi spusti po najhujši strmini, ne pomisli pa, da pripravi s tem največjo nevarnost drugim in sebi. Tako početje ne zasluži imena korajža, to je ne previdnost, v večini primerov celo neumnost. Previdnost nikdar ne škoduje, v življenju je večkrat tako, da je boljše biti strahopetec, kakor pa mrtev ali pohabljen junak.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Večja množina

makulaturenega papirja

naprodaj po zelo ugodni ceni

Naslov pove uprava Slovenskega Naroda

Gojzerje in smučarske čevlje

PRVOVRSTEN IZDELEK IZ DELAVNICE

čevljarske gospodarske zadruga žiri,

DOBITE EDINOLE PRI TVRDKI

Matija Trebar, Ljubljana,

Sv. Petra cesta št. 6

SLUŽBE

Restavracijsko KUHARICO z znanjem dunajske kuhinje in pripravljanja morskih rib, z letnimi spricavali, išče hotel »Central«, Osijek. Ponudbam je priložiti tudi spricevala. 856

NEPREMIČNINE

TRGOVINO s stanovanjem na Jesenicah oddam s 1. aprilom v najem. Pojasnila daje Sablatnik, Jesenice-Fužine, Cankarjeva cesta 9. 861

KUPIM

KOŽE DIVJACINE vsakovratne po najvišji dnevni ceni kupuje Fischer, Zagreb, Gunduličeva 3 in 4. 859

KOŽE VSAKOVRSNE DIVJACINE po najvišji dnevni ceni kupuje Fischer, Zagreb, Gunduličeva 3 in 4. 855

PRODAMI

PISALNA MILA Mizico za pisalni stroj in plinsko peč zelo ugodno prodaja Založnik, Ljavska 5.

GLASPA

IZPOSODJAMO plošče, gramofone, radio-aparate. »SLAGER«, Aleksandrova c. 4. (prehod »Viktoria« palače)

RAZNO

SMUČARJI POZOR! V Višnji gori v gostilni pri kolodvoru so vam na razpolago udobna prenočišča, kakor tudi vsa prehrana po prav nizki ceni. 860

ORLEKE in SUKNJE kupite najbolje pri A. Presker, Ljubljana, Sv. Petra cesta 14. 11/T

Anton Fuchs

kleparska delavnica, Gosposvetska c. 16

»PRI LEVU«

izvršuje vsa kleparska in lesnecementna dela pri novih zgradbah kakor tudi pri starih najsolidnejše in po zmernih cenah. 119/T

Zvočni kino Ideal

Senzacija! Premiera! Pozor! Trgovci z belim blagom na poslu Oglejte si njih podlo delo v filmu

Roman male Inge

Maria Solveg, Oskar Marion Oskar Homolka, Kurt Gerron Predstave ob 4., 7. in 9. zvečer!